

Skjøndt vi efter det Foransførte maa gaa ud fra, at den legale Tilstand ved denne Tid fra 1667 til Landsloven 1683 var denne, at Limfjorden var „aflaaet“ for Pulsvaad med Undtagelse af de Tilfælde, hvor særlig Bevilling gav Ret til Fiskeri dermed ubfor egen Grund og med den Indskrænkning i Henseende til Tid, som var foreskrevet ved Frederik II's Forordning af 1576, saa kan det ikke nægtes, at Alt tyder hen paa Tilstedeværelsen af en Forvirring og Ustikkerhed, som i Forbindelse med en slap, eller maaske snarere helt tilfidsat Kontrol, gjorde det rimeligt, at Overtrædelser hørte til Dagens Orden, og at Tilstanden med andre Ord faktisk var anarkisk. Denne Tilstand udbredte sig ogsaa udenfor Limfjorden, idet det viser sig, at Lovgivningsmagten ogsaa blev kaldt til Hjælp for Fiskeriet paa andre Landets Fjorde, jfr. Forbud af 2. April 1668 . . . „eftersom der andrages, hvorledes Nogle . . . sig skal understaa udi Randers Fjord Pulsvaader at bruge, de Paagrænsende haade til Præjudice og deres Fiskeri til største Skade,“ saa gives det strengeste Paalæg, ligesom i Forbud af 28. Juli 1667.

Det blev da Opgaven for Christian V's Danske Lov at raade Bod herpaa, og det skete ved i Loven, der udgik Mar 1683, i 5—10—46 for Limfjorden at fastsætte den samme Frihed, som var tilstaaet ved den kallundborgske Neces af 21. November 1576, for alle „Kongens Under-saatter, som bo ved Limfjorden“, til aarlig fra St. Hans til St. Bartholomæi Dag — 24. Juni til 24. August — at bruge Fiskeri med Pulsvaader, men hverken før eller efter.

Der var ikke Tale om egentlige laafede Bænde for Pulsvaadernes Vedkommende; deres Brug var fri i den loobestemte Tid over hele Limfjorden. Derimod blev Brugen af Bundgarn og Ruser udelukket fra Hagedybet ved Økloster til Halsvede og fra Korsholm og Haadybet (D. L. 5—10—45), en „Aastring“, som utvivlsomt var begrundet i Hensynet til Seilabøen.

Foruden disse Bestemmelser om Pulsvaadene bestod vistnok fremdeles de særegne Forbud, saaledes mod Pulsfiskeriet i Randers Fjord.

Derfor man har troet, at Pulsvaadsspørgsmaalet vilde finde Hvile paa det ved Landsloven givne Standpunkt, viste det sig snart, at man havde forregnet sig, og der er langt mere Frye til den Formodning, at Brugsfrihedens Udvidelse til alle Omboende og det rige Stof til Drilleri og Misbrug, som Forholdet frembød, maatte føre til en Forsøgelse af Overtrædelserne paa forskjellige Maader.

Disse Overtrædelser maatte derhos trives ved den Lunkenhed, hvormed Politimyndighederne vistnok i Almindelighed paasaae Lovbestemmelsernes Overholdelse, — noget, som tydelig fremgaar af de gjentagne Grindringer til de paagældende Stiftsbefalingsmænd, fornemmelig i Aalborg og Viborg, om at holde de underordnede Embedsmænd til at vaage derover. — Foranlediget ved Klager udgik saaledes Refkr. 17. Mai 1701 angaaende „over Loven i Henseende til Misbrug med Pulsvaader udi Limfjorden at holde og Betjentene forelægge deres Embede tilbørligen at gjøre“ . . . fremdeles Refkr. 25. Juli 1729, hvoraf ses, at Aalborg Stiftsbefalingsmand havde foreslået, „hvorledes Fiskeriet i Limfjorden som en stor Herlighed mere og mere tog af og for-ringedes“ paa Grund af 1) „det utilladelige og i Loven forbudte Nedskaab, hvormed der fiskebes;“ 2) „den forbudne Tid, der fiskebes paa;“ 3) „den Frihed, som næsten Alle og Enhver tog sig til at fiske i Limfjorden med Pulsvaader, som ifkun burde være for de Undersaatter, der boede ved Fjorden, — hvilke skadelige Misbrug han med 20 foreslagne Poster havde forment kunde remederes.“ Heril blev svaret, at hvad angaar at faa afskaffet „hvis som ruinerer Fiskeriet i Limfjorden,“ da, saasom „slig Worden og Misbrug saa alvorligen og strengeligen i Loven forbydes, finder Kongen ikke fornødent noget videre herom at lade befale, men aleneste vil, at Stiftsbefalingsmanden med al Flid ser derhen, at der straffe holdes over, hvad som i berørte Maade udi Loven bydes og befales.“ — Det Samme gjentoges i Refkr. 24. Mai 1737 til Overøvrighederne i Viborg og Aalborg Stifter, efterat disses Befalingsmænd under 23. April Aaret iforveien havde faaet Befaling til at sammentræde i en Kommission for at give Betænkning over forskjellige Klagemaal. I denne Betænkning hedder det om Pulsvaad, at uagtet der ved deres Brug skete „stor Skade“ og der havde Exempel paa, at smaa Silbeyngel her og der havde ligget „i Lastertal“ ved Strandbredden og var solgt for 4 Sk. pr. Pd. til Svineføde, saa „understod“ Kommissarierne sig ikke at raade til deres Afskaffelse, naar de brugtes efter Lovens Bydende, saasom det vilde „geraaede til mange Menneskers Ruin,“ som havde deres Ophold derved.

Vi ere nu naaede til Liden for Limfjordskommissionerne, af hvilke den første blev nedsat 1740 og arbejdede paa 5te Mar ind i 1744, før den afgav sin Protokol; men i Henseende til det Nærmere om disse Kommissioners Virksomhed ere vi, for ikke at forsøge den Vidtløftighed, nærværende historiske Fremstilling medfører, nødsagede at henvise til Bilag II til vor iffor afgivne Protokol, hvori medunderstrevne Dr. Lütken har givet et Overblik over de førte Protokollers Indhold m. m., som vi øvrige Medlemmer af Udvalget maa anerkjende som et godt sammentrængt og samvittighedsfuldt udført Arbejde, der har sparet os en Del ellers til Beretningernes Drøftelse nødvendige Møder. Det maa være tilstrækkeligt her at bemærke, at Kommissionen, der erkjendte Lim-